

Verklaring van het Presidium van COMECE over de huidige situatie in de Europese Unie

14 juni 2005

Als gevolg van de keuze die door de bevolking van Frankrijk en Nederland is gemaakt, is de ratificatie van het Grondwettelijk Verdrag onzeker geworden en is een kritische situatie voor de Europese Unie ontstaan. Dit feit betekent echter niet het einde voor de bouw aan een verenigd Europa. Een crisis kan ook een kans betekenen.

Na de catastrofe van de Tweede Wereldoorlog werd de Europese Unie de grondslag voor vrede in Europa, voor welzijn en solidariteit tussen de landen. Die gedachte is een bron van optimisme, zeker in de huidige tijd. Na 1989 werd de Europese Unie voor de landen in Midden- en Oost-Europa een bron van hoop voor hun vrije ontwikkeling. Een werelddeel dat zich, verenigd in vrede, ten dienste stelt van het belang van zijn burgers en de wereldbevolking, blijft de missie en de plicht van allen die in Europa politieke verantwoordelijkheid dragen.

De geschiedenis van de Europese integratie kenmerkt zich door terugkerende fases van aarzeling en heroriëntatie op de weg waarlangs het algemeen belang kan worden bereikt. We staan thans voor een periode van bezinning over de volgende stadia van deze gemeenschappelijke weg voor de volken en landen van Europa, een periode waarin alle burgers, en met name de politici en de media geroepen zijn om mee te denken. Het is belangrijk

om een evenwicht te vinden tussen nationale identiteit en het algemene Europese belang. Alleen door het delen van soevereiniteit in een Unie van volken en staten kan de nationale identiteit van de landen worden gehandhaafd en bevorderd. Ook kan langs deze weg een antwoord worden geboden op de uitdagingen van de globalisering en de angst van de burgers met betrekking tot het verlies van politieke zeggenschap en macht. Subsidiariteit en solidariteit zijn vectoren voor de toekomst van Europa.

Er valt een duidelijke les te trekken uit de referenda in de twee lidstaten van het eerste uur: de burgers hebben aangegeven dat de Europese Unie in haar huidige situatie niet voldoet aan hun verwachtingen. De burger moet in het centrum van de Europese politiek staan. De mens is de drager, de inspirator en het doel van alle maatschappelijke instituten. De Europese politiek moet leren weer te denken aan de mens en de mens als uitgangspunt te nemen. De parlementsleden en regeringen,

en met name de leden van de Europese Raad die op 16 en 17 juni in Brussel bijeenkomen voor een belangrijke ontmoeting, hebben de plicht om aandacht te besteden aan de zorgen van de burgers op het gebied van werkloosheid, onveiligheid en sociaal onrecht. De landen van de Europese Unie moeten beantwoorden aan de verwachtingen, de hoop en de zorgen en problemen van de burger als leden van een hechte gemeenschap.

Tevens moeten zij oplossingen vinden ter verbetering van het functioneren van een Europese Unie van 25 lidstaten. De structuren dienen democratischer en transparanter te worden gemaakt. We hebben behoefte aan een meer coherente en consistentere toepassing van het subsidiariteitsbeginsel in Europa. Als geluisterd wordt naar wat de burgers in meerderheid willen en als al het handelen van de lidstaten en de Europese Unie daarop en op het algemeen belang wordt afgestemd, zou dat de Europese Unie een nieuwe legitimatie verlenen. Dat is van essentieel belang om ervoor te zorgen dat het een Unie blijft van solidariteit en vrede binnen haar grenzen en voor de hele wereld. Omgekeerd vragen problemen die niet op nationaal niveau kunnen worden opgelost, om een Europees antwoord.

Het Europese project zal op de juiste weg blijven als de mensen, en meer in het bijzonder de jongeren, niet alleen over hun eigen nationale geschiedenis en tradities leren, maar ook over die van anderen. Dat is de eerste voorwaarde voor meer consideratie en wederzijds respect tussen kleine en grote, oude en nieuwe lidstaten. Er dient in de toekomst meer aandacht te worden besteed aan het besef van de historische identiteit van Europa en haar

gemeenschappelijke culturele en religieuze erfgoed, om zo de burgers in staat te stellen zich te identificeren met het Europese project en daarmee werkelijk een gemeenschap van Europese waarden tot stand te brengen.

Wij roepen alle katholieken op om zich in te zetten voor het algemene Europese belang. De ervaring leert dat de Europese Unie helemaal niet alleen een economische en politieke structuur is, maar juist ook een basis heeft in spirituele, intellectuele en culturele oriëntaties. Deze verantwoordelijkheid ligt niet alleen bij hen die politieke verantwoordelijk zijn. Zij is afhankelijk van ieders betrokkenheid. Om die reden blijven we alle initiatieven binnen parochies, diocesen en bewegingen aanmoedigen die erop gericht zijn meer wederzijds begrip te kweken door zusterbanden, pelgrimstochten en allerlei soorten uitwisselingen.

Wij roepen allen die politieke verantwoordelijkheid dragen op om de geest en overtuiging van de grondleggers van de Europese Unie levend te houden en voort te zetten.

*Emeritus-bisschop Josef Homeyer,
bisschop van Hildesheim, Duitsland
(voorzitter)*

*Aartsbisschop Hippolyte Simon,
aartsbisschop van Clermont, Frankrijk
(vice-voorzitter)*

*Bisschop Adrianus van Luyn s.d.b.,
bisschop van Rotterdam, Nederland
(vice-voorzitter)*

Vertaling: drs. P.C. de Die